

Hiányzó láncszemek... Túramese 2025

Amikor megtalál egy régi vágy, és kíváncsian tekint rád, hogy felismered-e, akkor eldöntheted, örülsz-e neki, vagy inkább bánod, hogy rád talált.

Én örültem.

Felidéződik bennem egy régi kép. Valamikor régen egy folyóparton tekertünk kerékpárjainkon, amikor elhaladtunk egy csoport mellett, amelyben egy idős hölgy is tekert a nála fiatalabbak között. Ahogy ránéztem, arra gondoltam, de jó lenne, ha én is bicajoznék még ennyi idős koromban. Nem tudom, a hölgy mennyi idős volt, de úgy gondolom, elértem az ő akkori életkorát, és örömmel tölt el, hogy ez a vágyam teljesült. És hála is eltölt, hogy vannak még barátaim, akikkel együtt görgethetjük magunk alatt a kilométereket.

A vágyakat, amelyek tervekké konkretizálódnak, még mindig elválasztja a megvalósulástól. És hogy kinél van a varázspálca, amely ezt a varázstést megteszi? Na „Őt” vagy „Azt” néven nevezni meglehetősen nehéz. Nekünk az idén egy B-tervet is számba kellett vennünk kerékpározási helyszínünk kiválasztásakor. Így a Villach–Wörthi-tó környékének felfedezése elmaradt, helyette Szabolcs-Szatmár-Bereg nevezetességeit jártuk be. A távolság tekintetében semmit nem spóroltunk, mert a Kisszekeresen lévő szálláshelyünkig 520 kilométert autóztunk Sopronból, míg a Wörthi-tavakig csupán 325 kilométer az autót. Én gyakran gondolom azt, hogy Soprontól minden olyan messze van, ha keletre vagy délre indulunk, de bezzeg, ha nyugatnak! Arra minden közelebb van!

Az idei túránk azonban nemcsak emiatt volt más, mint az eddigiek, hanem a személyi változások tekintetében is. Fizikailag kissé szűkült a kör: voltak, akik csak lélekben voltak velünk, de ott voltak, és volt, akiről nehéz gondolatokkal és mondatokkal emlékeztünk meg, és valószínűsíthetően már nem lesz velünk a későbbiekben sem. És volt, akiről nem mondtunk le, pedig fizikai akadályok, pontosabban egy sérülés tette lehetetlenné a velünk tekerését, de ennek ellenére velünk utazott, és ő volt az, aki mindennap hazavárt minket; nagy öröm volt mindannyiunk számára, hogy mosolya, kedvessége minden napunkban jelen volt.

Buszos túranapunk első állomása Tiszadobon volt. Az Andrássyak világába nyertünk betekintést a XIX. század végén épült és nemrégiben felújított kastélyban. Még Panyoláig volt egy kis autózás, amiközben erős tervezgetésbe kezdtünk a pálinkakóstolást illetően. A Szamoson a Szamosszeg és Panyola között közlekedő komppal keltünk át. Ezek a közútpótló folyami révek rövid bepillantást engednek a békésen csordogáló folyamok világába. A révések foglalkozása az ősidőkbe nyúlik vissza. Misztikus alakjuk kultúrtörténeti és irodalmi ismereteket idézett fel bennünk. Ez idő tájt került megrendezésre a Panyolafeszt, amit végül is kihagytunk, mert a helyi boltostól beszerzett információ bírtokában inkább egy helyi pálinkatermelőnél költöttük el a belépő meg nem vásárlásával megspórolt pénzünket. Nem bántuk meg. Az otthoniaknak is jutott kóstoló, és túránk hátralévő napjain mi is csorgattunk le a torkunkon jó néhány kupicával.

De a korai kelés, sok autózás ellenére sem maradhatott ki első napunkból sem a kerékpározás. Igaz, csak 25 kilométer erejéig, a bemelegítés izomérbeszítő hatását adva, lábainkat lendületbe hozva, tüdőnket tágitva: Kisszekeresig, a Hubertus Vendégházig. Az erdővel körülölelt épületegyüttes az első pillanattól kezdve az otthonosság érzetét árasztotta. Bejárása után pedig az „Érezd jól magad!” üzenetét véltük felfedezni a fák susogó hangjában. És minden ezt is szolgálta. Az úszómedence, a szauna, a jakuzzi és a pingpongasztal, az erdő csendje és a fák zöndje. Már első este jól éreztük magunkat! Hogy mást ne is említsek, csak a jakuzzi 32 fokos vízében lazuló testeket, és Irénkét, a pincéernőt, aki az unicumos poharakkal megrakott tálcát a vízben lebegtetve szolgálta fel.

Keleti határainkat feszegettük ezen a túrán. Vízivilág és furcsa nevű falvak, amelyek jó agytornául szolgálnak, de csak Lacinak, aki ha évek múltán felidézzük neki Porcsalma, Jánkmajtis, Cégénydányád, Csegöld – és még sorolhatnám – nevét, megmondja, melyik évben, melyik túrán, melyik ország-részben, hányadik napon jártunk ott.

Hát nekünk csak a csodálkozás maradt a fülünknek különös nevek hallatán. Csenger és Makovecz Imre, illetve a Makovecz-csoport kapcsolatát több épület őrzi. Szám szerint 19 db. Csenger legnagyobb büszkesége azonban a XIV. században, kora gótikus stílusban épült református templom. Legfőbb értéke az 1747-ből származó, reneszánsz népi motívumokkal gazdagon festett, fakazettás mennyezet.

A csodás templomok felkeresésének sorát a Szamos holtága mellett található, Árpád-kori, csengersimai református templommal kezdtük, amely a Szamos-part legrégebbi temploma. Különleges vízparti elhelyezkedésével, fotogén kiállításával jó fotótémául szolgált, készült is róla néhány fotó.

A túristvándi vízimalom az Öreg-Túr-folyón található, amely a Túr szabályozás előtti ága, és a szatmár-beregi táj jellegzetes része. Bár sem Molnár nevű, sem molnár foglalkozású nem volt társaságunkban, csak gépészek, a malom szerkezeti felépítéséről és működési rendszeréről tartott beszámolót és a helyszíni tanulmányozás lehetőségét nagy érdeklődés övezte. Számomra a zsomporok, ládák, régi használati tárgyak megtekintése okozott vizuális élményt, valamint a malmot körülölelő víz látványa. A víz, víz, víz: Szamos (nem a marcipán), Tisza (nem a miniszterelnök), Túr (de, Petőfi verselte meg), Kraszna (nem a település Romániában), Nyugati- (nem Sopronnál) és Keleti-főcsatorna.

Ezen folyók területein tekerőztünk. Olykor gáton vezetett az út, olykor a kerék páros örökségtúra útvonalán, olykor kerestük az irányt, olykor meg ránk talált. Szatmárcseke csónakfejás temetője ismert látványosság a keleti határszélen, az ukrán határ közvetlen közelében. A temetőben 1200 tölgyfából készült, 1,5-2 méteres fejfa sorakozik, amelyeknek az eredetére keresi a válaszokat a tudomány. A látvány magával ragadó, sok asszociációt indított el bennünk. Kezdvé a „Ki viszi át...” a szerelmet és a holtakat, folytatva Csónakosig a Pál utcaiak közül, de akár emberarcokat is belelátva a sötétben égre meredő fejfákban. Szatmárcseke és Kölcsey Ferenc neve is szorosan összeforrott, hiszen itt élt és ebben a faluban írta a Himnuszt, és végül itt lelt végső nyughelyre is.

Valami kis főzőcskézés minden túrában kell. Egy közeli vendéglőben megrendelt vacsoránkról kiderült, hogy igaz a mondás: „Ahány táj, annyi szokás.” A „Töltike” pont egy ilyen étel. A káposztalevél megvolt, a húsos-kukoricás töltelék megvolt, illatok, ízek, fűszerek megvoltak, csak a közeg hiányzott, amiben mindez úszhatott vagy lebeghetett volna. Vagyis amit a „Töltikéhez” kanalizhattunk volna. De Andi, a mindig Tündér a konyhában is, azonnal kitalálta, hogyan lehet a semmiből valamit varázsolni. Számba vette hideg élelmékészletünk elemeit, és kitalálta, mit, mivel és hogyan fogunk összevágni, aprítani, megszírozni, felforralni, készre főzni. És valóban, örömmel nyalogattuk mind a 10 ujjunkat a remekre varázsolt vacsora végeztével, kinyúlva, szuszogva, kigömbölyödve. 😊

A kilométerek leküzdéséhez bizony kell az energia, még ha sík terepen haladunk is. Na, ahhoz a 90 km-hez kellett az előző este kalóriában gazdag vacsorája. A „Szatmár Niagarája” néven elhíresült titkos élményfürdő, azaz a „Túr-bukógát” a Tisza és Túr találkozásánál épült meg, hogy enyhítse a két folyó szintkülönbségét. Petőfi A Tisza c. versében egy meghitt, magával ragadó látványról írt: „Nyári napnak alkonyulatánál Megállék a kanyargó Tiszánál, Ott, hol a kis Túr siet beléje, Mint a gyermek anyja kebelére”, de számunkra csak egy betonból készült „Műtárgy” volt látható, ekkor épp pangó vízmennyiséggel, vízfüggöny látványa nélkül. Vannak csalódások az útkönyvekben leírtaktól eltérő valóságokban. Így azután a Petőfi lefestette táj és hangulat marad a fejemben, az ölelő Tisza és a gyermeki Túr találkozásáról.

A csengersimai református templom

Tévéúton járni, megsérülni, kerékpárt összetörni – a kerékpáros túrák rémangyalai. Nekünk sikerült mindhárommal egy viszonylag rövid szakaszon összehatalkozni. Először a tévéről: Csalóka délibáb azt gondolni, hogy a „járt utat, a járatlanért...” elhagyni nagy nyereséget hozhat. Mi is azt hittük, hogy megspórolhatunk jó néhány kilométert, ha letérünk a kijelölt útról, és egy mezőgazdasági útra hajtunk rá. Az út során egy idő után bozótosan, csalánosan, úttalan úton kellett átvégődnünk az első rémangyal társaságában. És az úton várt ránk a második rémangyal, aki a bozótok ágaival ostromozott minket, leginkább Klári karját megsértve. Vér... elsősegély, egészségügyi doboz nélkül, elég rémes... De ha mindez még nem volt elég, jött a harmadik rémangyal, aki kampós botjával nyúlt Laci után, lekapva hátsó kerekéről a teljes fogaskeréksort... Puff, puff, puff! Én pufogtam, mérgeződtem, dühösködtem az értelmetlen útrövidítés következményein. Bár ha őszinte vagyok magamhoz, én is hajlamos vagyok erre. A rövidítő utak felfedezésére, a kerülőnek minősítésre, a járt út elhagyására. És vannak ezeknek az én életemben is negatív következményei. De ha siker koronázza, na, akkor bezzeg kihúszom magam, és büszkén gondolom magam bátornak. Így működünk? Ilyenek vagyunk? Akkor meg minek dühösködni... Már csak azért sem érdemes, mert akkor az őrangyalok megrémülnek, nem férnek a baj közepébe, hogy segíthessenek. De mivel Laci maga mellé engedte az őrzőangyalát, az küldött is számára egy kedvező autós fuvar, hogy kerékpárjával együtt a szállásunkig vigye.

Móricz Zsigmond a táj másik neves szülötte, Tiszacsécsén született. A nádtető szülői ház és a mellette álló szobor minket is megállított egy röpké megemlékezésre, tiszteletadásra.

A szálláson töltött utolsó estén fejest ugrottunk a wellness-élmény teljeskörű megújító erejébe. A testi egyensúly megőrzéséről a páros pingpongmeccs szemeket kápráztató adogatásai, lecsapásai, luftütései (hihihi) gondoskodtak végeláthatatlan ideig. Izmaink ellazításáról az úszómedence vize gondoskodott. Méregtelenítésről a szauna forró klímája. És végül a jakuzzi habjai a létezés gondtalan örömébe való teljes belelazulást hozták, kezdve izmaink simogatásán, elérve az amigdalát, hogy ezek az érzelmi állapotok emlékeként megőrződjenek és alkalomadtán felidéződjenek, például mint most, amikor ezeket írom, és átmelegszik a szívem a bús őszi napokban – így maradva meg örökre bennünk.

Pakolás. Bicajok felszerelése. Hazaút. Ezek már szomorúbb érzelmek, az elengedés momentumai. És erre szolgál az előttünk álló 520 km-es visszaút is. E napra már csak két megállót tartogatott az útiterv, illetve ha pontos akarok lenni, akkor négyet. Első megállónk Nyírbátorban volt, a Báthori István erdélyi vajda által építtetett református templomnál. A templom egyetlen hatalmas teremből álló építmény, hálóboltozattal fedett, magasba nyúló belső térrel, hozzá csatlakozó lépcsőtoronnyal. Elválaszthatatlan része a mellette álló fa harangtorony, amely erdélyi mintára épült, továbbá az ország legnagyobb, fából ácsolt haranglába. Második megállónk még mindig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Máriapócsra volt. Az itt található görögkatolikus kegytemplom az eddig látott református templomok ellenpontjaként az Istenszülő Anya iránti tisztelet végtelen gazdagságába öltözött. Érdekes tapasztalása ez a szemnek, és érdekes eszmefuttatásokra adott alkalmat az agyunkban. Van egy felettünk álló, rajtunk túlmutató erő, Létező. Aki Van. És mi itt a porban különféle alakokba, díszekbe, templomokba öltöztetjük és költöztetjük. Aztán köréje építjük hagyományainkat, amelyek keretet adnak hétköznapijainknak. Próbáljuk megfogni, elkapni, cipőfűzőjénél fogva lerángatni, hogy megfoghatóvá tegyük. És Aki Van, mindezt elviseli. De elgondolkodó pillanataimban a bennünk élő Fénnyel tudom csak azonosítani. És ülhetek akár a legpompázatosabb vagy a lepuritánabb egyszerűségben épült Isten Házában, ha belül azt a Fényt nem tudom életben tartani és felfedezni a mellettem ülőben, hideg és sötétség vesz csak körül.

A következő két megálló már az út felezőjén állt. Pilisborosjenőn és Pilisvörösváron. És a társaság is lefeleződött az utolsó szakaszra. Már csak mi soproniak ültünk kisbuszunkban. Na, ez az elengedés következő fázisa. Leszűkültek a témák, elhalványultak a mosolyok, és úrrá lett rajtunk a szunyókálási inger. Szerencsére a sofőr-váltás megővta az eddig sofőrködő Lacit a volán melletti bebólintástól. És Sopron tárt kapukkal várt minket. Várt minket idehaza még a nyár, születésnapokkal, esküvővel, unoka nyaraltatással és még egy kis nyaralással, meg néhány munkás hétköznappal.

Úgy illendő, hogy itt a végén megemlítsük túránk támogatóit, a Loc&More-t a sofőröstül rendelkezésünkre bocsátott kisbuszért, és Jánosa Gyulát, akitől a kerékpárszállító utánfutót kaptuk kölcsönbe. I. Andreát a kuglófsütésért, K. Klárit a lekvárokért, K. Gábort a kiapadhatatlan humorért, G. Bandit a pingpongütő fáradhatatlan forgatásáért, és fő szponzoromat, Robit. Mindenki beletette a magáét!!

De persze a legfőbb hála annak jár, Aki Van. Mert de jó, hogy mi is vagyunk!!!

Csizovszkiné Szabó Erzsébet
Ágfalva, 2025. október 6.

A csapat a tiszadobi Andrassy-kastély előtt